

socialgrupperingen ses den øverste gruppe næsten altid at bebo Storegade, der strækker sig tværs gennem Stege fra stranden via torvet til NØ-porten. Samme gade er også hjemsted for de største langhuse og huse på 2 etager. Långade bebos derimod især af søfolk, hvor der er grunde ned til stranden. Mere spredt ligger de specielt indstedsforbrugende erhverv som bager, smed, kandestøber og kobbersmed, mens normale ildstedsskatter ikke ses benyttet som social indikator. Kravet til ensartet behandling af de 4 valgte år har desværre resulteret i, at husstandsstørrelse ikke har kunnet bruges som social indikator, og det fremgår heller ikke af det trykte materiale, om samme familieoverhoved har besiddet flere grunde i byen.

Viggo Hansen

Helmut Jäger: Entwicklungsprobleme europäischer Kulturlandschaften: eine Einführung.

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1987. X. 280 s. 22 cm. DEM 45,-.

Det falder naturligt, at Helmut Jäger som den største kender og mest alsidige geograf med speciale i den genetiske, historiske geografi, har villet give en grundig afrunding af hypoteser og metoder inden for sit fag. Men samtidig maner han til forsigtighed med tolkninger, der alene hviler på en komparativ metode. Forskellen mellem den tyske Siedlungsgeographie og den engelske Historical Geography med dens alsidighed i problembehandlingen trækkes frem. Det er kun naturligt, at den tyske forskning har fået en fremtrædende placering i dette arbejde, mens også de engelske traditioner behandles meget omhyggeligt. Til gengæld bliver der ikke megen plads til de øvrige europæiske nationers indsats. Sverige er dog rimeligt repræsenteret, mens dansk forskning kun nævner Svend Gissel og et par arbejder af Axel Steensby, men slet ikke Gudmund Hatt eller Carl Johan Becker, der dog begge er internationalt kendte. Men det kan hænge sammen med, at de forhistoriske perioder ikke indgår i emnebehandlingen og heller ikke kan findes citeret i den 57 sider lange litteraturliste.

Viggo Hansen

Lateinamerika im Brennpunkt: aktuelle Forschungen deutscher Geographen: ein Symposium der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin zum 125. Todestag Alexander von Humboldts. Hrsg. von Erdmann Gorm-

sen und Karl Lenz.

Reimer, Berlin 1987. 245 s. ill. 24 cm. DEM 68,-.

Disse artikler fra et Humboldt-symposium gennemgår først hans rejser i Sydamerika og den tyske forskning i Latin- Amerika siden 1950'erne med bl.a. 20 siders litteraturliste.

Dernæst følger nogle interessante bidrag til verdensdelens geografi. W. Lauer redegør således for et par forskningsprojekter om samspillet mellem mennesker og natur i Mexico og Bolivia. J. Bähr analyserer befolkningens vækst og vandringer i Sydamerika og bringer mange oplysende diagrammer og tabeller – specielt fra Peru. G. Mertins behandler metropolisering ligeledes med mange kort og diagrammer, og G. Kohlhepp har undersøgt erhvervsudviklingen i Amazonlandet med dets problemfyldte muligheder. Bogen afsluttes med en lang liste over tyske Sydamerika-forskere med angivelse af deres specialer.

Kr. M. Jensen

Kenneth Olwig: Hedens natur: om natursyn og naturanvendelse gennem tiderne. Teknisk Forlag, København 1986. 168 s. ill. 22 cm. Kr. 188,-.

Denne bog er skrevet af en geograf, men den handler ikke direkte om geografi. Det er en historisk-litterær analyse af begrebet natur og naturopfattelsen fra oldtiden til vore dage. Forfatteren tager sit udgangspunkt i Virgils beskrivelse af naturen, og heden kommer ind i billedet med Blichers digtning om de midtjyske landskaber. Analysen af Blichers naturopfattelse tillægges hovedvægten i bogen, men også andre forfattere og foregangsmænd i den jyske hedesag omtales. Således især Dalgas, og dermed forbindelsen til geografen J.F. Schouw samt Hedeselskabet, hvis virksomhed ikke helt faldet i forfatterens smag. K. Olwig afslører et indgående kendskab til litteraturen omkring disse emner og præsenterer det på en letlæselig måde, men bogens undertitel "om natursyn og naturanvendelse gennem tiderne" ville være mere dækkende for indholdet.

Bogen er oprindeligt udkommet på engelsk, og i denne danske udgave er tilføjet et kapitel om marginaljordsdebatten. Det føles lidt påklistret, og medens de tidligere kapitler behandler et eller flere århundreders natursyn i oversigt, præsenteres marginaljordsproblemet ved en næsten minutvis redegørelse for en folketingsdebat. Forfatteren evner dog at stille

sig kritisk til de meget forskellige synspunkter fra politisk hold og fra naturfredningsforkæmperne, og han påpeger de mange modsætninger, der er indbygget i opfattelsen af begrebet marginaljord.

Kr. M. Jensen

François Duchêne, Edward Szczepanik, Wilfrid Legg: New limits on European agriculture: politics and the common agricultural policy.

Croom Helm, London 1985. XIII. 286 s. 24 cm. GBP 25,-.

Værket indledes med en historisk gennemgang af EF's landbrugspolitik frem til 1984-85 samt en vurdering af fællesskabets stilling i forhold til USA, Sovjet og det øvrige verdensmarked.

Det påpeges, hvordan væksten i EF's landbrug nu afhænger mere af marked og overskudsproduktion end af den politiske styring, hvilket er med til at underminere EF-landbrugets strategi. Det er også et problem for afsætningen, at Vesteuropas befolkning tiltager mindre end i andre områder i Verden, at den bliver ældre og gennemgående lider af overvægt. Fra 1979 blev EF nettoeksportør af fødevarer.

I kap. 3 behandles de daværende 10 enkelte lande, og for Danmark anføres, hvordan oliekrisen i 1973-74 efterfulgt af to tørkeår i 75 og 76 udskød EF-fordelene til 1977/78, hvorefter den anden energikrise i 1979 satte en stopper for væksten i landbrugsøkonomien. Det konkluderes, at store investeringer i mekaniseringen presser både den enkelte landmand og de enkelte nationer til at se mere på egne fordele, bl.a. ved en øget produktion, end at se på fællesskabets tarv.

De sidste afsnit sammenligner landenes agrare struktur og opstiller mulige strategier for fremtiden. Disse omfatter de kendte mekanismer: 1) fortsatte prisgarantier og produktionsrestriktioner, 2) reducerede garantier og fri produktion samt 3) et helt åbent marked. Ingen tror vel på et enkelt alternativ, og forfatterne anfører, at en eventuel "re-nationalisering" kan blive resultatet, og at den vil komme fra de tre store lande mod nord i EF: England, Frankrig og Vesttyskland.

Kr. M. Jensen

Deutscher Geographentag, 45, 1985: Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen. Hrsg. von Wolf-Dieter Hüttenroth und Hans Becker.

Steiner, Stuttgart 1987. 551 s. ill. 24 cm. DEM 168,-.